

Milieurekeningen Nieuwsbrief

Nr. 7, november 2011

Milieurekeningen 2011

Afgelopen zomer is een Europese verordening van kracht geworden die het samenstellen van milieurekeningen wettelijk regelt. In eerste instantie zijn drie modules verplicht gesteld: luchtmissie rekeningen, milieubelastingen en economy wide material flow accounts. Deze verordening wordt de komende jaren uitgebreid met extra verplichte modules.

Op 17 november 2011 is de publicatie [*Environmental Accounts of the Netherlands 2010*](#) verschenen. Deze zesde editie beschrijft naast thema's zoals energiegebruik, watergebruik, materiaalstromen, broeikasgassen, milieubelastingen, CO₂-emissierechten en de milieusector, een aantal nieuwe onderwerpen, namelijk milieusubsidies en -overdrachten, waardering van windenergie en de economische waarde van de Noordzee.

Economisch herstel heeft weerslag op milieudruk

Het economisch herstel in 2010 heeft een negatieve weerslag gehad op het milieu. Zo ging het milieu er op een aantal terreinen op achteruit. De groei in de uitstoot van alle broeikasgassen samen was zelfs groter dan de economische groei. Ook was het

energieverbruik nog nooit zo hoog. Deze toename is naast de economische opleving te wijten aan de koude winter, waardoor bijna 12 procent meer aardgas werd verstoekt. De milieudruk nam in 2010 niet op alle terreinen toe. Door procesverbeteringen en milieutechnologie werd de opwaartse druk van de economische groei op de uitstoot van verzurende stoffen en fijnstof tegengegaan. Beide milieu-indicatoren bleven daardoor in 2010 gelijk.

Economische radar duurzame energiesector

De energiehuishouding verandert. Duurzame energie draagt bij aan de voorzieningszekerheid, de diversificatie van de energievoorziening, de vermindering van broeikasgasemissies en de creatie van groene banen. In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek een economische radar ontwikkeld voor de duurzame energiesector. In deze radar worden economische kernindicatoren voor de sector gepresenteerd en worden ook de internationale context en enkele innovatieve aspecten belicht.

CO₂-emissies op kwartaalbasis

Sinds augustus van dit jaar publiceert het CBS [*CO₂-emissies op kwartaalbasis*](#). 45 dagen na afloop van elk kwartaal wordt een eerste raming gepresenteerd voor de ontwikkelingen in CO₂-emissies door Nederlandse economische activiteiten. Deze ontwikkelingen kunnen direct worden vergeleken met de eerste raming voor de economische groei.

Milieusubsidies en -overdrachten

De milieusubsidies en andere transfers (overdrachten) van de (rijks-)overheid zijn in kaart gebracht voor de periode 2005-2009. Daarbij zijn bedragen van de subsidieprogramma's toegekend aan bedrijven en begunstigde bedrijfstak en milieudomein (bv. lucht of water). Een analyse is gemaakt van de impliciete transfers/subsidies, aan de uitgavenzijde van de overheid én van de expliciete subsidies, d.w.z. belastinguitgaven zoals fiscale kortingen die de inkomsten van de overheid

verlagen. Daarnaast is een eerste analyse gemaakt van milieuschadelijke impliciete subsidies.

Internet applicatie: Persoonlijke carbon footprint

Op internet staat een [interactieve visualisatie](#) die op basis van uw consumptiepatroon de wereldwijde broeikasgasemissies berekent. Hoe presteert u ten opzichte van de gemiddelde Nederlander? Wat is het effect van de aanschaf van een grotere auto of het overgaan op een vegetarisch dieet?

Nederlandse zoetwaterbalans

Voor 2009 wordt een nationale zoetwaterbalans voor Nederland samengesteld met stromen en begin- en eindvoorraad van grond- en oppervlaktewater. Gekwantificeerd worden inkomende stromen met de rivieren en neerslag, uitgaande stromen met de afvoer naar zee en zover mogelijk voorraden voor grond- en oppervlaktewater op het grondgebied. Bijzondere aandacht gaat uit naar de actuele verdamping, de neerslag, (grond)wateronttrekkingen en im- en export van water.

Projecten 2012

In 2012 wordt een aantal projecten uitgevoerd voor verdere ontwikkeling van de milieurekeningen:

- **Groene groei.** In mei 2011 is de publicatie [Green Growth in the Netherlands](#) verschenen. Deze publicatie beschrijft aan de hand van een twintigtal indicatoren die zijn ontleend aan de OESO indicatorenlijst, de stand van zaken van groene groei in Nederland. In 2012-2013 zal worden gewerkt aan de verdere ontwikkeling van indicatoren en nieuwe statistieken rondom het thema groene groei, namelijk: nadere uitwerking van de conceptuele basis van groene groei, opzetten website voor de groene groei indicatoren, sector analyses en ontwikkeling nieuwe

statistieken, onder andere inzet secundaire grondstoffen in economie en gebruik van gevaarlijke stoffen. In samenwerking met het PBL zal tevens een haalbaarheidsstudie worden gedaan om te kijken of de methodologie om de carbon footprint te bepalen kan worden verbeterd door gebruik te gaan maken van een Multi-Regionale Input-Output tabel. Ook wordt het maken van andere footprints onderzocht, zoals voor landgebruik en materialen.

- **CREEA.** Het CBS maakt deel uit van een internationaal consortium [Compiling and Refining Environmental-Economic Accounts \(CREEA\)](#), dat is gehonoreerd binnen het 7de Kader Programma van de EU. Naast een update van de wereldomvattende input-output tabel is er veel aandacht voor implementeren van de milieurekeningen methodiek met betrekking tot o.a. materiaalstromen, water en klimaatverandering. Het CBS is vooral betrokken bij de waardering van water en de integratie van afvalstromen. Het onderzoeksprogramma is medio 2011 van start gegaan en heeft een beoogde doorlooptijd van 3 jaar.

- **Milieubeleid.** Verschillende monetaire onderdelen van de milieurekeningen worden verder ontwikkeld in 2012.

De statistieken op het terrein van CO₂-emissierechten worden in 2012 uitgebreid met de monetaire waardering van de handel en rechten op de balans. Daarnaast zal de verantwoording van de rechten in de boeken bij de overheid en bij bedrijven worden uitgewerkt.

Milieurekeningen in cijfers

Rapportages van de uitgevoerde onderzoeken zijn te vinden op de [website van het CBS](#).

Een groot aantal van de milieurekeningen statistieken is beschikbaar via het internet in een tijdreeks vanaf 1990, zie: <http://statline.cbs.nl/>.

Contact

Wij willen graag relaties opbouwen en versterken met wetenschappers, beleidsmakers, milieudeskundigen, en andere geïnteresseerden in de milieurekeningen.

Commentaar en specifieke wensen zijn zeer welkom en kunnen kenbaar gemaakt worden bij Sjoerd Schenau, s.schenau@cbs.nl, 070-337 4041.